

وزارت آموزش و پرورش
معاونت آموزش ابتدایی
دفتر آموزش دبستانی

بسمه تعالی

شيوه نامه درس پژوهی

سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴

بیش از یک دهه از معرفی و ترویج درس پژوهی در ایران می گذرد و کارگزاران آموزشی آن را به عنوان درسی برای بهسازی آموزش ارزیابی می کنند و پژوهشگران آموزشی آن را به مثابه الگوی پرورش حرفه ای معلمان در مدرسه ترویج می کنند.

درس پژوهی، پژوهش مشارکتی معلمان در مدرسه و کلاس درس است. این مدل پژوهش معلمان، با بهره گیری از حلقه های کیفی پژوهش، آموزش و یادگیری تلاش می کند معلمان را در فرایند طرح سؤال، برنامه ریزی، عمل، مشاهده فعال، بازخورد و بازاندیشی و یادگیری گردهم آورد و به تبادل نظر، تجربه و یادگیری از هم ترغیب سازد. درس پژوهی فرایند عمل فکورانه کارگزاران آموزشی مبتنی بر شواهد عینی است. بنابراین تمرین مشاهده فعال، تفکر انتقادی، مشارکت در گفتگو های حرفه ای و بحث درباره سناریو های آموزشی و نحوه تهیه و اجرا، یازبینی و تغییر آن ها، نیازمند زمان و ممارست مستمر است.

این الگوی پژوهش در آموزش و یادگیری تأثیر زیادی بر پرورش حرفه ای معلمان، بهبود کیفیت تدریس، تداوم تغییر برای بهسازی مدرسه، بهبود یادگیری در دانش آموزان و جلب مشارکت فعال معلمان در تبیین آرمان و برنامه عمل و اداره اثر بخش مدرسه برای بازسازی آن به سازمان یادگیرنده دارد. سازمان یادگیرنده، سازمانی است که یاد می گیرد، بازاندیشی در عمل و پیش فرض های ذهنی خود دارد، آهنگ اجتماعی را رصد می کند و همگام آن ها توان تغییر در خود را افزایش می دهد.

درس پژوهی در بعد متعالی باید فرصتی فراهم کند تا معلمان، برنامه ریزان درسی، سیاست گزاران و کارگزاران و پژوهشگران آموزشی صرف نظر از موقعیت شغلی که دارند دوستانه با هم گفت و گو کنند و در بحث ها و تجربه های یکدیگر سهیم شوند چرا که به نظر می رسد جلسات دوستانه و غیر رسمی اغلب از گرد هم آیی های رسمی برای شروع مؤثر تر است.

ضرورت و اهمیت

درس پژوهی مدل ژاپنی تبدیل مدارس به سازمان های یادگیرنده است و در دهه گذشته توانسته نظر پژوهشگران آموزشی و کارگزاران بهسازی آموزش و یادگیری در سراسر جهان را به خود جلب کند.

این مدل پژوهش در کلاس درس عملاً بر چرخه یادگیری گروهی، کیفی، مشارکتی و مداوم کارگزاران آموزشی شامل مراحل پنجگانه (تبیین مسأله، طراحی، عمل، بازاندیشی و یادگیری) استوار است.

در این فرایند یادگیری معلمان از یکدیگر به صورت مشارکتی سازماندهی می شود و در عمل، ظرفیت مدارس برای تولید و به کارگیری دانش حرفه ای در مدرسه و گسترش امکان تغییر خود پایدار و مستمر افزایش می یابد. این فعالیت ها به معلمان فرصت می دهد تا توانایی های حرفه ای خود را ارتقاء و روابط خود را با دانش آموزان بهبود بخشند.

درس پژوهی به عنوان مدل اثر بخش پرورش حرفه ای معلمان در مدرسه، قابلیت تغییر فرهنگ و محیط مدارس را برای ایجاد یادگیری سازمانی دارد و به عنوان پژوهش مشارکتی معلمان در کلاس درس، فرصت های یادگیری را فراهم می آورد تا به کارگزاران آموزشی صرف نظر از موقعیت، پست سازمانی، جنسیت، موضوع درسی که در آن تبحر دارند، سن، سنوات خدمت و ... با یکدیگر به تبادل تجربه آموزشی بپردازند.

درس پژوهی علاوه بر تمرکز بر فرایند ها، و تبیین نتایج پژوهش مشارکتی معلمان در کلاس درس و برای تغییر سناریوهای آموزشی، نیرویی برای تداوم بهسازی آموزش و تولید دانش بهسازی در مدرسه است به علاوه گزارش این نتایج به جامعه نشانی صادق از تلاش معلمان برای بهسازی مستمر فرایند و عملکرد است.

تعریف درس پژوهی

درس پژوهی یک رویکرد توسعه حرفه ای با پژوهش گروهی در کلاس درس است که طی آن معلمان با یکدیگر برای تدوین طرح درس، اجرا و مشاهده نتایج آن در جهت بهبود یادگیری دانش آموزان همکاری و مشارکت می نمایند.

اهداف

- ایجاد زمینه برای به اشتراک گذاشتن دانش و تجربه معلمان در مدرسه
- ارتقاء انگیزه معلمان در مطالعه منابع تخصصی برای توسعه و پرورش دانش و صلاحیت حرفه ای
- تسهیل شرایط شکل گیری سازمان یادگیرنده با گسترش فرهنگ یادگیری در مدارس
- برقراری ارتباط مستقیم میان صاحب نظران و سیاست گزاران آموزشی با معلمان
- آگاهی از میزان تحقق اهداف آموزشی در کلاس درس و انتقال نتایج آن بر برنامه ریزان درسی
- اصلاح و بهسازی مستمر آموزش در بلند مدت با تمرکز و توجه به فرایند و تبیین نتایج یادگیری دانش آموزان

مراحل درس پژوهی

اندیشمندان و صاحب نظران گام ها و مراحل مختلفی بر درس پژوهی برشمرده اند. این مدل پژوهش در کلاس درس عملاً بر چرخه یادگیری گروهی، کیفی و مشارکتی و مداوم کارگزاران آموزشی استوار است، بدین معنی که ابتدا معلمان مسائل آموزشی را

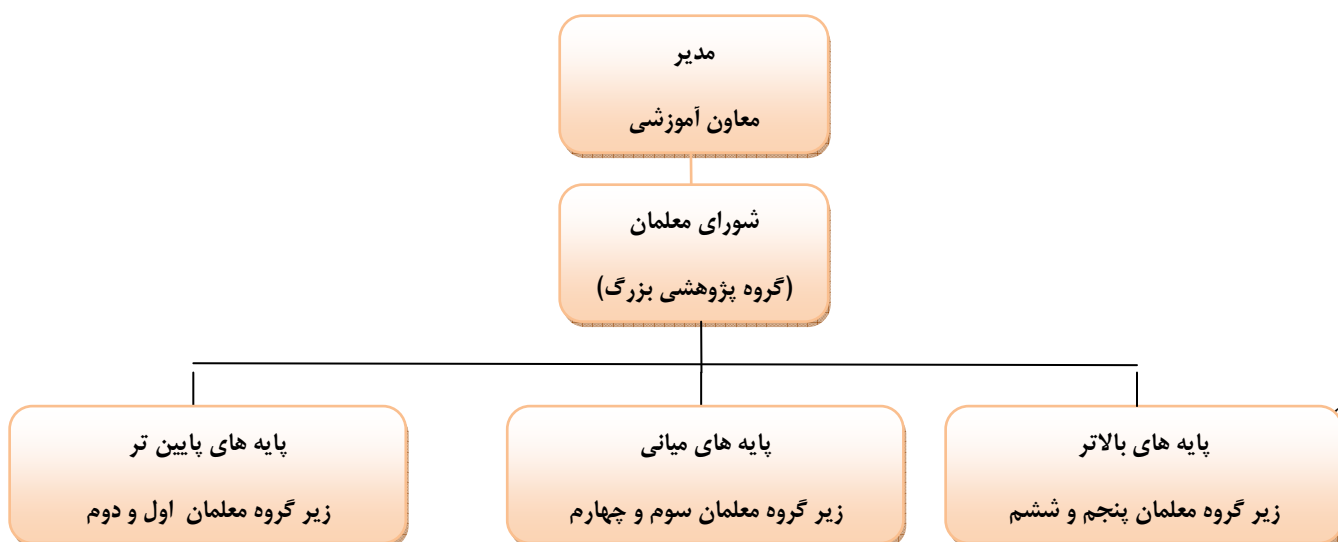
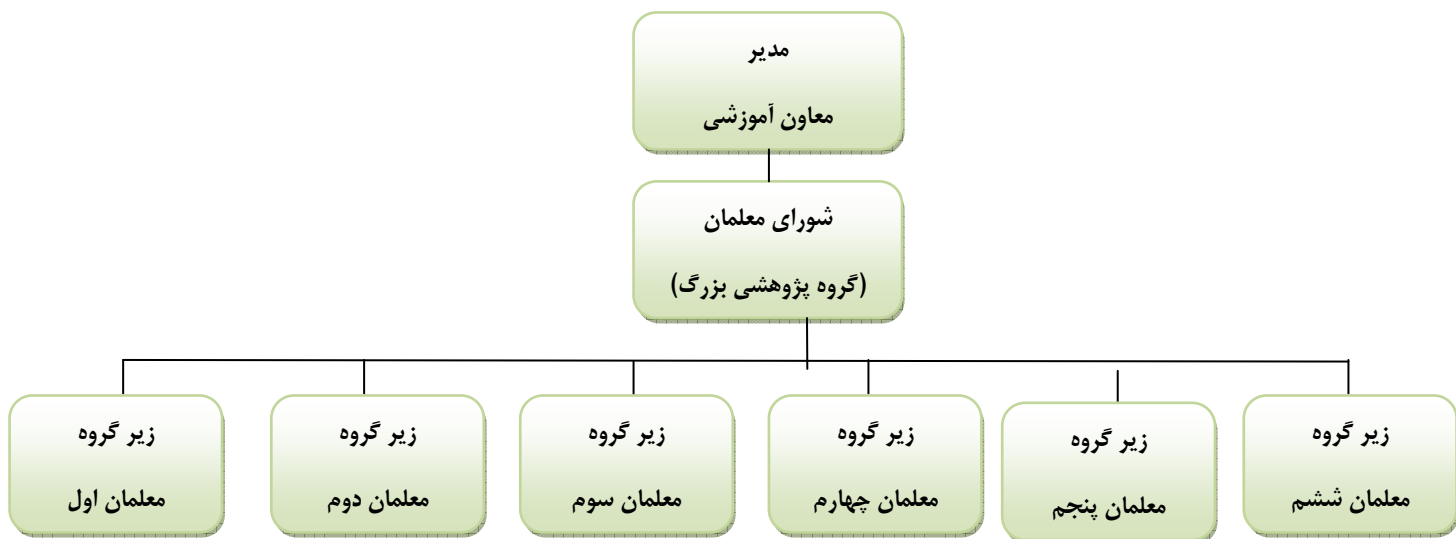
که اغلب از بررسی اطلاعات، نتایج آزمون ها، مشکلات یادگیری مشترک به دست می آید، از طریق سؤالات پژوهش در کلاس درس تبیین می کنند. مراحل این فرایند به شرح ذیل است:

- (۱) تشکیل گروه
- (۲) تشخیص مسأله و تعیین هدف
- (۳) طراحی درس (تدوین طرح درس پژوهی)
- (۴) اجرای تدریس اول، مشاهده و گزارش
- (۵) ارزشیابی تدریس اول
- (۶) تجدید نظر در درس و اصلاح آن
- (۷) اجرای تدریس دوم (درس تجدید نظر شده)
- (۸) ارزشیابی و بازاندیشی فرآیند آموزش
- (۹) به اشتراک گذاشتن نتایج

(۱) تشکیل گروه

درس پژوهی به عنوان یک راه جهت ایجاد سازمان یادگیرنده در مدرسه است که پژوهش مهم ترین رویکرد آن می باشد. به این منظور شورای معلمان مدرسه به عنوان یک گروه پژوهشی بزرگ با برقرار نمودن ارتباط بین معلمان پایه های مختلف برای تبیین یک مسأله عمومی یا گروه های کوچکتر (هم پایه) عمل می کند.

گروه های درس پژوهی در مراحل مختلف چرخه درس پژوهی، شورای معلمان مدرسه را در کار خود مشارکت می دهد و به این ترتیب ضمن آن که اعضای گروه درس پژوهی از نقطه نظرات سایر معلمان مدرسه استفاده می کنند، یافته های پژوهشی گروه خود را نیز با آن ها به اشتراک می گذارند.

✓ هر گروه درس پژوهی برای تأمین تنوع دیدگاه ها معمولاً از ۳ تا ۶ نفر از معلمان هم پایه تشکیل می شود که در آموزش و تدریس و فرایندهای مربوط به آن دارای مسئله یا مسائل مشترک بوده و به دنبال شناسایی و انتخاب راه حل مناسب برای رفع و یا کاهش آن هستند.

تبصره : برای تشکیل گروه در صورت کافی نبودن تعداد معلمان در یک پایه تحصیلی، سایر معلمان علاقه مند در پایه های مختلف تحصیلی (ترجیحاً معلمان پایه های نزدیک به هم) نیز برای موضوع درس پژوهی پایه مورد نظر مشارکت می نمایند.

✓ گروه درس پژوهی باید خود گردان باشد و همه ی افراد از معلم با سابقه ی یک ساله گرفته تا معلمان با تجربه به صورت یکسان در آن شرکت کنند و نسبت به هم متعهد بوده و دانش و تجربه خود را با یکدیگر مبادله کنند.

✓ برای هدایت فعالیت های گروه، افراد نقش ها و مسئولیت های مختلفی را بر عهده می گیرند که در ادامه توضیح داده می شود.

تعیین نقش ها و مسئولیت ها:

در گروه درس پژوهی علاوه بر اینکه همه اعضا باید در تمام زمینه ها تشریک مساعی و همکاری کنند نقش های ویژه ای هم برای برخی افراد در نظر گرفته می شود. در این مرحله درک و توافق آشکار گروه نسبت به مسئولیت هایشان بسیار مهم می باشد.

الف) معلمان هم پایه:

معلمان یک پایه تحصیلی نقش محوری را در تمام مراحل درس پژوهی اعم از تعیین اهداف، تشخیص مسئله، طراحی درس، تدریس، مشاهده و نظارت و ارزیابی بر عهده دارند.

ب) مسئول هماهنگی گروه درس پژوهی:

مسئول هماهنگی گروه به عنوان فردی مطلع از فرایند درس پژوهی عضوی از گروه یا خارج از گروه می باشد که وظیفه راهنمایی و نظارت بر فرایند درس پژوهی را بر عهده دارد.

ج) صاحب نظران:

گروه درس پژوهی بنا به نیاز و ضرورت، از افراد متخصص (کارشناسان، معلمان تخصصی، سرگروه های درسی یا اساتید دانشگاه، برنامه ریزان درسی، روانشناسان یادگیری) جهت راهنمایی اعضای گروه دعوت به عمل می آورد که در زمینه یک موضوع درسی خاص یا روش های آموزش و یادگیری مهارت دارند. این افراد نقش حیاتی و ظریف در فرایند درس پژوهی دارند و باید به آن ها فرصت داد تا دریابند که درس پژوهی چگونه بر روی درک و تفکر دانش آموزان تمرکز یافته و به نقد و ارزیابی معلم نمی پردازند.

۱. تشخیص مسئله و تعیین هدف

۱-۱ گروه درس پژوهی یکی از مسائل حیطه فعالیت خود را که به دست آورده یا برای دانش آموزان شان دشواری هایی ایجاد کرده، انتخاب می کند. تا برای حل آن، همبازی و مشارکت نموده و به تولید راهکار ها و ایده های نو در فرایند آموزش و یادگیری بپردازد.

۲- ۱ دومین مرحله درس پژوهی تعیین هدف یا اهداف برای کاهش یا رفع مسئله است این اهداف بیانگر وضعیتی است که گروه با انجام مجموعه فعالیت های درس پژوهی به دنبال تحقق آن است با شناسایی و تبیین اهداف آموزشی از کلی تا جزئی محور فعالیت گروه در مراحل بعدی یعنی طراحی درس، و تدریس و مشاهده هم مشخص خواهد شد.

۳- ۱ اهداف درس پژوهی را می توان به صورت یک سؤال عمومی (برانگیختن علاقه دانش آموزان به ریاضیات) یا یک سؤال جزئی تر(بهبود فهم دانش آموزان از چگونگی جمع کردن کسر ها با مخرج های نامساوی)

۲. طراحی درس (تدوین طرح درس پژوهی)

۱- ۲ با مشخص شدن هدف، معلمان پس از تشکیل جلسه به برنامه ریزی و طراحی درس که محصولی گروهی است، می پردازند و موضوع درس پژوهی را با شیوه های مختلف، مطالعه کتاب ها و منابع گوناگون، مقالات و بحث های گروهی مورد بررسی قرار داده، تا طرح درسی مناسب را برای حل مسئله مورد نظر آماده کنند.

۲- ۲ برای تدوین طرح درس براساس رویکرد های آموزش و یادگیری از الگو های مختلفی استفاده می شود. اگر چه عناصر مشترک در بیشتر طرح درس ها یکسان است اما تفاوت هایی در سطح جزئیات وجود دارد.

۳. اجرای تدریس اول، مشاهده و گزارش

۱- ۳ پس از تکمیل طرح درس برای تدریس و آموزش درس، تاریخی تعیین می شود، اگر چه در این مرحله تصمیم گرفته می شود چه کسی درس را تدریس می کنند، ولی همه افراد گروه در آماده سازی آن مشارکت می کنند.

۲- ۳ پس از تعیین نقش هر یک از اعضاء در کلاس درس، ضمن مشاهده فرایند اجرا و عملکرد معلم مجری و بازخورد دانش آموزان به فعالیت ها و موقعیت های پیش بینی شده را ثبت می نمایند.

۳- ۳ معلمان ناظر همچنان که درس ادامه می یابد از فعالیت های دانش آموزان به منظور تجزیه و تحلیل درس و بحث درباره آن، یادداشت برداری، فیلم برداری و ... می کنند.

۴. ارزشیابی تدریس اول

پس از اجرا و بعد از یک فرصت تنفس، معلمان نشستی را برای بحث درباره تدریس و مشاهدات انجام گرفته برگزار می کنند. در این نشست ابتدا به معلمی که تدریس را انجام داده اجازه داده می شود اول از همه نظر خود را درباره ی چگونگی اجرای درس و مسائل عمده ی آن اظهار نماید، سپس سایر افراد حاضر در جلسه اجرا، مشاهدات و نظرات و پیشنهاد های اصلاحی خود را پیرامون نقاط قوت، ضعف تدریس مبتنی بر طرح درس گروهی مطرح می نمایند.

۵. تجدید نظر در درس و اصلاح آن

معلمان گروه پژوهش در کلاس درس با توجه به مشاهدات و بازخورد ها، تغییراتی در طرح درس ایجاد می کنند. آن ها ممکن است مواد آموزشی، فعالیت ها، سؤال ها . مسائل مطرح شده یا همه این موارد را تغییر دهند و تأکید بر تغییر مواردی است که در جریان کلاس درس شواهد دقیقی مبنی بر ضرورت آن ها یافته اند.

۶. اجرای تدریس دوم (درس تجدید نظر شده)

زمانی که طرح درس اصلاح شده آماده گردید، درس در کلاس متفاوتی به گروه دیگری از دانش آموزان تدریس می شود. گاهی تدریس دوم را ممکن است همان معلم قبلی انجام دهد ولی در بیشتر موارد معلم دیگری از گروه پژوهشی تدریس را بر عهده می گیرد. معمولاً مدیر و همه اعضای شورای معلمان و معلمانی از سایر مدارس دعوت می شوند.

۷. ارزشیابی و باز اندیشی فرایند آموزش

همه اعضای شورای معلمان به اتفاق افراد متخصص، مطلع و صاحب نظر تدریس دوم مبتنی بر طرح درس اصلاح شده مورد نقد قرار داده و پیشنهاد هایی را ارائه می دهند.

۸. به اشتراک گذاشتن نتایج

نتایج حاصل از درس پژوهی در قالب نوشتن گزارش ، برپایی نمایشگاه و دعوت از معلمان مدارس دیگر به اشتراک گذاشته می شود . این اشتراک می تواند به صورت کتاب منتشر شده و برای مسئولان آموزشی و برنامه ریزان درسی در سطح استان ارسال گردد.

گستره اجرای درس پژوهی

درس پژوهی در سال ۹۵-۹۴ حداکثر در ۶ مدرسه به صورت داوطلبانه و با حضور معلمان مشتاق و متعهد اجرا می گردد و در سال های بعد به تدریج و متناسب با آمادگی مدارس توسعه پیدا می کند و چنانچه معلمان درس پژوهی را به عنوان کار اجباری به جای داوطلبانه انجام دهند احتمالاً تلاش ها به یک برنامه مؤثر و پایدار منتهی نشود.

اعتبارات مورد نیاز

اعتبارات مورد نیاز از محل اعتبارات تخصیصی معاونت آموزش ابتدایی و اعتبارات استانی قابل تأمین می باشد.

تقدیر از عوامل اجرایی

- تقدیر از اعضای گروه های درس پژوهی مدارس در منطقه براساس سهمیه اعلام شده
- تقدیر از اعضای گروه های درس پژوهی معرفی شده از مناطق به استان براساس سهمیه اعلام شده توسط استان
- تقدیر از اعضای گروه های درس پژوهی معرفی شده از استان ها به ستاد براساس سهمیه اعلام شده توسط ستاد

ساختار اجرایی

برای اینکه چارچوب حاصل از اجرای درس پژوهی در سطح کشور برای معلمان قابل استفاده باشد نیازمند ساختار و تشکیلات منسجمی برای برنامه ریزی و پیگیری امور آن می باشد که این ساختار براساس بخشنامه شماره ۱۷۴۴۷۱ مورخ ۹۰/۰۸/۰۲ در شیوه نامه گروه های آموزشی معین شده است. لذا سازماندهی عوامل اجرایی به شرح زیر می باشد:

اعضای شوراهای و شرح وظایف آنها

شورای معلمان آموزشگاه

براساس بند ۴ از ماده ۱۵ آئین نامه اجرایی مدارس " بررسی و تبادل نظر پیرامون چگونگی افزایش اثر بخشی روش های تدریس " بر عهده شورای معلمان می باشد. لذا اجرای درس پژوهی زیر نظر شورای معلمان مدرسه صورت می گیرد.

شرح وظایف

- حضور نماینده شورا در جلسات توجیهی منطقه
- برگزاری شورای معلمان و تبیین طرح درس پژوهی
- تشکیل گروه های درس پژوهی
- برنامه ریزی برای هماهنگی زمان و مکان جلسات درس پژوهی
- پیش بینی لازم برای کنترل کلاس هایی که معلمان گروه، کلاس های خود را برای مشاهده درس ترک کرده اند.
- هماهنگی برای دعوت از صاحب نظران و سایر مدعوین
- دریافت گزارش های درس پژوهی از گروه های مزبور و ارسال به منطقه
- تقدیر از اعضای گروه های درس پژوهی

شورای هماهنگی گروه های آموزشی منطقه

شورای هماهنگی گروه های آموزشی منطقه با تشکیل جلسات منظم و پیگیری امور محوله جهت اجرای مطلوب درس پژوهی اقدام می نماید. اعضای شورای هماهنگی شامل: مدیریت منطقه، معاونت مالی و پشتیبانی، معاونت آموزش ابتدایی، کارشناس گروه های آموزشی می باشد.

شرح وظایف

- تهیه و ارسال دستور العمل منطقه ای به آموزشگاه ها
- انتخاب مدارس مجری براساس امکانات، توانایی ها و تمایلات معلمان و مدیران
- تشکیل جلسات توجیهی برای مدیران مدارس مجری
- آموزش مسئولین هماهنگی برای تشکیل و هدایت تیم درس پژوهی در مدرسه
- تشکیل کارگاه های آموزشی برای معلمان مدارس مجری
- نظارت بر حسن اجرای وظایف شورای معلمان در خصوص درس پژوهی
- دریافت گزارش های پایانی تیم های درس پژوهی و امکان سازی برای به اشتراک گذاشتن تجارب در بین معلمان منطقه (سمینار های درس پژوهی و ...)
- ایجاد کتاب الکترونیکی از پروژه های درس پژوهی برگزیده و امکان دسترسی تمام معلمان ایران به این منبع از طریق وب سایت منطقه
- داوری از آثار درس پژوهی (رعایت چارچوب و کیفیت آثار براساس نظر متخصصین و نظر سنجی از معلمان حاضر در همایش) و ارسال گزارش های برگزیده درس پژوهی به استان با توجه به سهمیه اعلام شده
- تقدیر شایسته از عوامل اجرای درس پژوهی در مدارس مجری

شورای برنامه ریزی گروه های آموزشی استان

شورای برنامه ریزی گروه های آموزشی استان با تشکیل جلسات منظم و پیگیری امور محوله جهت اجرای مطلوب درس پژوهی اقدام می نماید.

شرح وظایف

- تهیه دستور العمل اجرایی و ارسال آن به مناطق تابعه
- تخصیص و اعطای اعتبارات لازم به مناطق
- نظارت بر حسن اجرای وظایف شورای هماهنگی گروه های آموزشی منطقه ای در خصوص درس پژوهی
- پیش بینی کارگاه های آموزشی لازم برای معلمان و تامین مدرسان متخصص
- تدوین یک بانک جامع و یک پایگاه اطلاعاتی برای به اشتراک گذاری تجربیات موفق مناطق
- برگزاری همایش های استانی برای ارائه تجربیات موفق مناطق
- داوری از درس پژوهی (رعایت چارچوب و کیفیت طرح براساس نظر متخصصین و فرم داوری) و ارسال گزارش های برگزیده درس پژوهی به دبیرخانه با توجه به سهمیه اعلام شده
- تقدیر از عوامل اجرایی درس پژوهی مناطق

شورای برنامه ریزی گروه‌های آموزشی دفتر دبستانی

شورای برنامه ریزی گروه‌های آموزشی دفتر دبستانی باتشکیل جلسات منظم و پیگیری امور محوله جهت اجرای مطلوب درس پژوهی اقدام می نماید.

شرح وظایف

- تهیه دستور العمل اجرایی طرح درس پژوهی و راهنمای معلم و ارسال آن به استان ها
- تعیین دبیرخانه طرح و نظارت بر فعالیت های آن
- تعیین شرح وظایف و اختیارات دبیرخانه کشوری طرح
- برنامه ریزی برای آموزش نیروی انسانی (کارشناسان، مدیران و معلمان)
- تصمیم گیری جهت تأمین اعتبار لازم
- نظارت بر حسن اجرای وظایف شورای هماهنگی گروه های آموزشی استانی در خصوص درس پژوهی
- ایجاد زمینه برگزاری همایش کشوری از درس پژوهی های منتخب استان ها
- برنامه ریزی برای تشویق معلمان و مدیران در اجرای طرح های موفق
- ثبت و نگهداری نمونه های موفق درس پژوهی در سایت یا کتابچه الکترونیکی

جدول زمان بندی پیشنهادی برای اجرای طرح درس پژوهی سال تحصیلی ۹۵-۹۴

ردیف	عناوین	ماه	هفته اول	هفته دوم	هفته سوم	هفته چهارم
۱	ارسال شیوه نامه اجرایی به استان ها	آبان	*	*		
۲	تشکیل شورای استانی و ارسال دستور العمل به مناطق	آذر	*			
۳	تشکیل شورای منطقه ای و ارسال دستورالعمل به مدارس	آذر	*			
۴	برگزاری جلسه توجیهی مدیران و کارشناسان	آذر		*		
۵	تشکیل شورای معلمان آموزشگاه	آذر			*	
۶	آموزش هماهنگ کنندگان گروه های درس پژوهی	آذر				*
۷	فعالیت درس پژوهی در مدارس و بازدید از فرایند اجرای طرح توسط شورای منطقه ای و استانی	دی	*	*	*	*
		بهمن	*	*	*	*
		اسفند	*	*	*	*
۸	جمع بندی و معرفی گزارش های درس پژوهی به منطقه	فروردین				*
۹	برگزاری نشست علمی درس پژوهی به منظور تبادل نظر و اشتراک تجارب زیست شده با حضور معلمان مدارس مجری	اردیبهشت			*	*
۱۰	معرفی طرح های منتخب به استان و تقدیر از معلمان و سایر مجریان درس پژوهی	خرداد	*			
۱۱	برگزاری سمینار درس پژوهی استانی و تقدیر از اعضای گروه های درس پژوهی و معرفی پروژه های منتخب بر اساس سهمیه به دبیر خانه کشوری	خرداد			*	*
۱۲	برگزاری همایش کشوری علمی ترویجی با رویکرد فرهنگ سازی و نهادینه کردن درس پژوهی و برگزاری نمایشگاهی از آثار درس پژوهی موفق	شهریور		*		

نکاتی چند در باره طرح درس

توجه: همکاران محترم لازم به ذکر است طرح درس پیوست تنها یک نوع از طرح درس پژوهشی است که صفحه اول (صفحه ۱۴ شیوه نامه) در چهار ستون تمامی فعالیتهایی که در یک تدریس باید صورت بگیرد را مطرح نموده و صفحه بعدی (صفحه ۱۵ شیوه نامه) در واقع سؤالات راهنمای صفحه اول در تکمیل طرح درس است.

توجه داشته باشید؛ برای تدوین طرح درس براساس رویکرد های آموزش و یادگیری از الگو های مختلفی استفاده می شود. اگر چه عناصر مشترک در بیشتر طرح درس ها یکسان است اما تفاوت هایی در سطح جزئیات وجود دارد. بنابراین گروه های درس پژوهی می توانند از طرح درس های دیگری با تأکید بر نکات اصلی طرح درس مانند هدف کلی، اهداف ویژه، فرایند تدریس، ابزار و روش تدریس و تعیین تکلیف و ارزشیابی استفاده نمایند و توجه داشته باشند که در بخش ارزشیابی با تأکید بر ارزشیابی کیفی - توصیفی که در فرایند یادگیری تنیده شده و ارزشیابی به مثابه یادگیری منظور می شود و معلم هر لحظه در حال ارزشیابی و گرفتن بازخورد از دانش آموزان و اصلاح این فرایند می باشد.

چارچوب پیشنهادی طراحی آموزشی درس پژوهی

الف) عنوان مسئله:

ب) اهداف درس:

ج) فرایند تدریس:

گروه درس پژوهی براساس فرایند های ذکر شده در این جدول نسبت به طراحی و اجرای درس مورد نظر اقدام می نماید.

فعالیت های یادگیری، پرسش های کلیدی و تخصیص زمان	فعالیت های دانش آموز (واکنش ها یا پاسخ های پیش بینی شده از دانش آموزان)	فعالیت های معلم (پاسخ معلم به واکنش های دانش آموزان و مواردی که معلم باید به خاطر داشته باشد)	روش های ارزشیابی و بررسی تحقق اهداف
در این ستون به ترتیب قسمت های مختلف تدریس چیدمان می شود(مثلاً نحوه ی آماده سازی و شروع درس، ارائه درس، جمع بندی، و غیره) این ستون باید شرح پرسش ها و یا فعالیت های کلیدی در نظر گرفته شده برای پیشبرد درس از هر مرحله به مرحله دیگر را در بر داشته باشد.	این ستون آنچه را که دانش آموزان در جریان درس انجام خواهند داد و واکنش ها یا پاسخ های احتمالی آنان را به پرسش ها یا فعالیت هایی که معلم ارائه می کند توصیف می نماید	این ستون مربوط به یادآوری چیز هایی است که معلم در جریان درس باید انجام دهد یا انجام ندهد. همچنین معلم سایر تذکرات لازم برای خودش را در این ستون قرار می دهد. همچنین، از آنجایی که معلم پاسخ ها و واکنش های دانش آموزان را پیش بینی نموده است(ستون قبلی) این ستون فرصتی را فراهم می آورد تا معلم بتواند کار را از آغاز تا پایان بسنجد و ببیند که چطور می تواند با استفاده از پاسخ ها و واکنش های دانش آموزان و ترکیب آن ها یک تجربه واقعی یادگیری در کلاس درس ایجاد کند.	این ستون اهداف محقق شده در هر قسمت از درس و هر فعالیت یا مسئله که بر آن تمرکز دارد را توصیف می کند. همچنین در این ستون باید توصیفی ملموس و واقعی ارائه شود مبنی بر اینکه چگونه مشخص می شود که هر کدام از اهداف به چه میزانی محقق شده است.

در این قسمت سؤالاتی که اعضای گروه درس پژوهی در فرایند طراحی آموزشی از خود می پرسد بیان شده است.

